

Çeşme Ilıcaları

Dr. Fatih Âli Yücel

Yurdumuzun her yerinde olduğu gibi, batı Anadolunun değer biçilmez şifa kaynaklarından; ılıcaların, tarih boyunca insanlar için ne kadar yararlar sağladığı bilinen bir gerçektir. Bu değerlerimizi zaman zaman dile getirmek ve hatırlatmak o kadar yararlı olur. Bu yörelerimizi bilenlerin bilmeyenlere anlatması ve hatırlatması ilk önce sağlığımız daha sonra iç ve dış turizm hareketlerini canlandırma bakımından çok önemlidir.

Bundan evvelki yazımda Gönen ılıcalarını anlatmıştım. Bu kere geniş bir alanı kaplayan Çeşme civarı kaplıcalarından söz edeceğim.

Bu ılıcalar İzmirin Çeşme ilçesinden beş kilometre uzaklıkta deniz kenarında irili ufaklı pek çok kaynaktan meydana gelmiştir. Bir kısmı Ilıca denilen yerde diğeri ise Şifne dedir. Tuzlu ve sıcak olan bu suların en büyüğü Hamidiye (Esas kaynak) kaynağıdır. Etrafı beton duvarla çevrilmiş üstü açık geniş bir havuzdur.

Otellerin ve evlerin bir çoğunun suyu bu havuzdan sağlanır. Tuzlarının ve radyoaktivitesinin miktarı diğerlerinden fazladır. Kaplıca denen eski ve yeni bir çok bina bu suların etrafında yer almıştır. Fakat hemen hepsinin amacı bir olduğu için yapıları da bir birine benzer.

Bazıları yataklıdır. Bazıları yalnız banyo içindir. Girişte salon denen yerde istirahat edilir. Banyoları ekseriya bir kat aşağıda ve küçük odalar halindedir. Küvetleri betondan veya fayanstandır. Çevreye ve bu yapılara girenler, yer yer çıkan buhar, kendine has kokular, damlara bahçelere sıra sıra asılmış renkli peştemal ve havlularla tam manasile bir kaplıca havasıdır gördükleri. Büyük havuzdan bu yerlerden başka yeni yapılan büyük modern otellerde faydalanırlar.

Memleketimizdeki ılıca ve maden suları üzerinde yeterince ilmi çalışmalar yapılmıştır. Bu yöre sularının vasıf ve yeteneklerini incelemeden evvel Şifne ılıcalarından söz etmek yerinde olur.

Otellerin bulunduğu sahadan üç kilometre uzaklıkta koyu çevreleyen tepenin arkasında yine deniz kenarında güzel bir ılıcadır. Suyu dibinden kaynayan büyük bir havuz ve yine dipten kaynayan dört küçük havuzdan yapılmıştır. Sularının sıcaklığı 42-43 derecedir. Kaynayan sular denizden beş metre uzaklıkta geniş fakat, derin olmayan yeni ve güzel bir havuza akmaktadır. Havuzun etrafı motel tesisleriyle çevrilmiştir. Motel tam konforu haizdir. Odaları, soyunma kabineleri

lokanta ve gazinosu ile tam bir dinlenme yeridir. Motelin civarında şifalı değişik maden suyu kaynakları vardır. Sıcak havuza giren bir kimse eğer arzu ederse serinlemek için beş metre ilerisindeki denizde bol bol yüzmek imkanında sahiptir. Bu güzel yöre yaz aylarında panayır halini almaktadır.

Ilıca sularının yapısı maden tuzlarından çok zengindir. Diğer kimyevi özelliklerini incelemeyen evvel terkiibine bakalım. Bu araştırma İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hidro klimatoloji kürsüsü tarafından yapılmıştır.

Iyonlar	mg/lt	Milival/lt	% milival
NH ₄	—	—	—
Lit	—	—	—
Na	8262,146	359,3800	61,6742
K	460,207	11,7700	2,0199
Ca	1137,970	56,8985	9,7645
Mg	1878,6528	154,6216	26,5350
Sr +2	—	—	—
Ba +2	—	—	—
Fe +2	0,400	0,0143	0,0025
Al +3	0,170	0,0189	0,0032
Mn +2	—	—	—
Zn +2	0,130	0,0039	0,0007
Cr +3	—	—	—
Cu +2	—	—	—
Ti +2	—	—	—
PB +2	—	—	—
	11739,6758	592,7072	100,000
Cl	18900,039	533,1464	91,4790
İ	—	—	—
Br	0,126	0,0015	0,0003
F	4,800	0,2527	0,0434
So ₄ ⁻²	2150,000	44,7916	7,6855
NO ₃	0,660	0,0106	0,0018
NO ₂	—	—	—
HPO ₄ ⁻²	0,225	0,0046	0,0008
CO ₃ ⁻²	—	—	—
HCO ₃	280,600	4,6000	0,7892
	33076,1258	582,8074	100,000

HBO ₂	18,630
H ₂ SiO ₃	13,910
H ₂ S	eser

Gazlar : serbest karbondioksit 22,1 mg/lt.
serbest kükürtlü hidrojen — mg/lt.

Fiziko - kimyasal özellikler :

İletkenlik	47,5 X 10 ³ mho
Temperetur	42 c.
Ph	6,76

Radyoaktivite :

Toplam alfa aktivitesi	106,59 ± 9,8 pci/lt
Toplam beta aktivitesi	71,05 ± 11,16 pci/lt
Radon Rn. ²²²	850

Kimyasal sınıflandırma :

Klorür (% 91,5 milival), sodyum (% 61,7 milival), magnesium (% 26,5 milival).

Fiziki sınıflandırma :

Hipertermal (42 c.), hipertonic (1037,3 milival bir maden suyudur. ayrıca flörür, az miktarda bromur ve metaborik asit mevcuttur.

Şifnedeki ılıca ve içmelere gelince: Kaplıca suları aşağı yukarı aynı vasıfları göstermektedir, İçmelerine bakacak olursak: Şifnedeki büyük içme, şifne kaplıcasına 500 metre uzaklıkta yan yana iki maden suyundan teşekkül eder. Büyü içme ve küçük içme olarak ayrılır. Tuzları aynı miktardadır.

Radyoaktivite :

Toplam radyoaktivitesi	13,16 ± 6,9
Toplam beta aktivitesi	66,85 ± 4,7
Radon Rn. ²²²	754

Fiziki sınıflandırma :

Hipotermal (19 c), hipertonic 402,4 milival/1 bir maden suyudur.

Yukarıda anlattığım gibi, amaç yurdun diğer kaplıcaları gibi çeşme ılıcalarını bir kere daha tanıtmaya çalıştım. Klinik ve trapötik kısmını uzmanlarına bırakmak yerinde olur. Şu muhakkak ki sular

başta romatizmal hastalılar olmak üzere, kardio vasküler sistem, hastalıkları, vena hastalıkları, mide-barsak hastalıkları, karaciger ve safra kesesi hastalıkları, beslenme bozukluğu hastalıkları, böbrek ve idrar yolları hastalıkları, kadın hastalıkları, solunum sistem hastalıkları, sinir hastalıkları, deri hastalıkları tedavisinde çok yararlıdır. Bunlar için uzmanları gerekli endikasyonları sağlarlar.

Yalnız şu gerçektirki, memleketimizdeki bu güzel şifalı sularımız arzu edildiği gibi faydalanılmamaktadır. Komşu ülkelerde olduğu gibi turizm anlayışına ne zaman kavuşacağımız belli değildir. Her mevsimde dinlenme aylarında, her isteyen bu yerlere rahatça gidip yer bulma imkânına sahip olmalıdır. Ilıcalarımızın şifaları orantısında faydalanma çok olanaksızdır. Ucuz ve çok yataklı tesisler yapılmadıkça layığı ile buralara gitmek ve yararlanmak olanaksızdır. Bizde böyle bir yere gitmek ancak varsa çok pahalı bir turizm anlayışı ile mümkündür. Fakat bu anlayış artık tükenmiş bir programdır. Yerli ve yabancı turizm anlayışı ucuz ve rahat, temiz turizm anlayışına dönüşmüştür. Güzel ılıcalarımızdan faydalanmak ve buralara turist çekmek ancak böyle olur. Bunu tatbik eden ülkeler kazanmaktadır. Bizde ise her şey pahalı ve her şeyi ile kazık turizm anlayışıdır. Bunu düzeltmek için daha ne bekliyoruz, bilmem? Düşünürüz, bu mevsim mesela, Gönen kaplıcalarına gideyim dinleneyim, ılıcalarından faydalanayım diye karar verip yola çıkarsınız. Vardığımızda sokakta kalırsınız. Mahdut olduğu için otel, motel ve pansiyonlar doludur. Pişman olursunuz. Böylemi olmalıydı? Ama mesela Romanyada olsanız uçsuz bucaksız konforlu, ucuz otellerde her zaman yer bulursunuz.

Dileğimiz, ılıca ve dinlenme yerlerimizde pek yakında rahatlığa kavuşmaktır.